

FÖRSLAG AV 1952 ÅRS TULLTAXEKOMMITTÉ: TULLTAXA
SAMT TULLTAXEFÖRORDNING¹

I Sverige nedsattes i 1952 af finansministeren en kommission (1952 års tulltaxekommitté), hvis opgave var at foretage en almindelig revision af den svenske toldforordning og den dertil knyttede toldtarif. Baggrunden for den ønskede revision var, at der ikke siden 1911 har været foretaget nogen almindelig revision af den svenske toldforordning og toldtarif, skønt der i mellemtiden er fremkommet mange nye varer, fremstillingsmetoder, anvendelsesområder m. m., der ikke kunne forudses på det tidspunkt, 1911-loven blev til. Ændringer i pengeværdien har endvidere medført, at de specifikke toldsats (vægttoldsatserne), hvormed den overvejende del af varerne i den svenske toldtarif er belastet, er reduceret væsentligt i betydning. Da prisudviklingen ikke har været ens for alle varer, er også forholdet mellem de enkelte varearters beskyttelse på mange områder blevet forskubbet. Endelig har de i årenes løb på forskellige tidspunkter af finanspolitiske og handelspolitiske årsager gennemførte toldforhøjelser og toldnedsættelser betydet en ændring i forholdet mellem de forskellige varearters toldsats.

Det udtales i kommissionens direktiver, at udarbejdelsen af den nye toldtarif bør ske på basis af Bruxelles-nomenklaturen, at det bør overvejes mere generelt at gå over til anvendelse af værditoldsats, samt — hvad kommissionen har lagt stor vægt på i sit arbejde — at det af hensyn til den store betydning, som den internationale vareudveksling har for velstanden i Sverige, er samfundsøkonomisk vigtigt, at handelen med udlandet bliver så omfattende og fri som mulig. I forbindelse hermed fremhæves det i direktiverne, at Sverige hidtil har ført en lavtarifpolitik, og at det ikke kan være i Sveriges interesse at afvige herfra. Revisionen bør derfor ikke tage sigte på en generel forhøjelse af det nuværende toldniveau, men skal i første række have til formål at tilvejebringe en passende afvejning af toldbeskyttelsen mellem forskellige varearter og produktionsgrene. Endvidere udtales, at man for at undgå unødigt belastning af konsumenterne bør undersøge muligheden af at undvære toldsats på områder, hvor indenlandsk produktion ikke findes, eller hvor det ikke er hensigtsmæssigt at opretholde en produktion ved hjælp af told, eller hvor forholdene ikke er af en sådan natur, at finanstilltoldsats bør komme på tale.

På dette grundlag har toldkommissionen foretaget en revision af toldforordningen, hvilken forordnings vigtigste bestemmelse er, at varer, der indføres, skal toldbelægges ifølge toldtariffen. Endvidere har kommissionen, under hensyntagen til det i direktiverne anførte ønske om at bevare det i Sverige i dag gældende toldniveau, stillet forslag til en på Bruxelles-nomenklaturen baseret toldtarif (del III) samt foreslået toldbelægningen baseret på værditold. I del II, der omfatter ca. 850 sider, har kommissionen for hver enkelt af Bruxelles-nomenklaturens ca. 1100 positioner begrundet, hvorledes man er nået frem til den (eller de) for varerne i den pågældende position foreslåede toldsats(er).

I betænkningens del I, »Allmänna synpunkter« (hvortil gennemgangen i det følgende er begrænset), har kommissionen bl. a. fremført de principielle synpunkter, der har ligget til grund for udarbejdelsen af forslaget til en ny svensk toldtarif.

Der indledes med en gennemgang af Sveriges toldpolitiske historie gennem de sidste 200 år (fra merkantilismen til 1940'ernes og 1950'ernes GATT-aftaler). I afdeling

1. TULLTAXA: I. Allmänna synpunkter, II. Detaljmotivering, III. Taxan samt TULLTAXEFÖRORDNING, Statens offentlige utredningar, Stockholm 1956: 14, 15, 16 og 60; ialt ca. 1380 sider.

FÖRSLAG AV 1952 ÅRS TULLTAXEKOMMITTÉ: TULLTAXA
SAMT TULLTAXEFÖRORDNING¹

I Sverige nedsattes i 1952 af finansministeren en kommission (1952 års tulltaxekommitté), hvis opgave var at foretage en almindelig revision af den svenske toldforordning og den dertil knyttede toldtarif. Baggrunden for den ønskede revision var, at der ikke siden 1911 har været foretaget nogen almindelig revision af den svenske toldforordning og toldtarif, skønt der i mellemtiden er fremkommet mange nye varer, fremstillingsmetoder, anvendelsesområder m. m., der ikke kunne forudses på det tidspunkt, 1911-loven blev til. Ændringer i pengeværdien har endvidere medført, at de specifikke toldsats (vægttoldsatserne), hvormed den overvejende del af varerne i den svenske toldtarif er belastet, er reduceret væsentligt i betydning. Da prisudviklingen ikke har været ens for alle varer, er også forholdet mellem de enkelte varearters beskyttelse på mange områder blevet forskubbet. Endelig har de i årenes løb på forskellige tidspunkter af finanspolitiske og handelspolitiske årsager gennemførte toldforhøjelser og toldnedsættelser betydet en ændring i forholdet mellem de forskellige varearters toldsats.

Det udtales i kommissionens direktiver, at udarbejdelsen af den nye toldtarif bør ske på basis af Bruxelles-nomenklaturen, at det bør overvejes mere generelt at gå over til anvendelse af værditoldsats, samt — hvad kommissionen har lagt stor vægt på i sit arbejde — at det af hensyn til den store betydning, som den internationale vareudveksling har for velstanden i Sverige, er samfundsøkonomisk vigtigt, at handelen med udlandet bliver så omfattende og fri som mulig. I forbindelse hermed fremhæves det i direktiverne, at Sverige hidtil har ført en lavtarifpolitik, og at det ikke kan være i Sveriges interesse at afvige herfra. Revisionen bør derfor ikke tage sigte på en generel forhøjelse af det nuværende toldniveau, men skal i første række have til formål at tilvejebringe en passende afvejning af toldbeskyttelsen mellem forskellige varearter og produktionsgrene. Endvidere udtales, at man for at undgå unødigt belastning af konsumenterne bør undersøge muligheden af at undvære toldsats på områder, hvor indenlandsk produktion ikke findes, eller hvor det ikke er hensigtsmæssigt at opretholde en produktion ved hjælp af told, eller hvor forholdene ikke er af en sådan natur, at finanstilltoldsats bør komme på tale.

På dette grundlag har toldkommissionen foretaget en revision af toldforordningen, hvilken forordnings vigtigste bestemmelse er, at varer, der indføres, skal toldbelægges ifølge toldtariffen. Endvidere har kommissionen, under hensyntagen til det i direktiverne anførte ønske om at bevare det i Sverige i dag gældende toldniveau, stillet forslag til en på Bruxelles-nomenklaturen baseret toldtarif (del III) samt foreslået toldbelægningen baseret på værditold. I del II, der omfatter ca. 850 sider, har kommissionen for hver enkelt af Bruxelles-nomenklaturens ca. 1100 positioner begrundet, hvorledes man er nået frem til den (eller de) for varerne i den pågældende position foreslåede toldsats(er).

I betænkningens del I, »Allmänna synpunkter« (hvortil gennemgangen i det følgende er begrænset), har kommissionen bl. a. fremført de principielle synpunkter, der har ligget til grund for udarbejdelsen af forslaget til en ny svensk toldtarif.

Der indledes med en gennemgang af Sveriges toldpolitiske historie gennem de sidste 200 år (fra merkantilismen til 1940'ernes og 1950'ernes GATT-aftaler). I afdeling

1. TULLTAXA: I. Allmänna synpunkter, II. Detaljmotivering, III. Taxan samt TULLTAXEFÖRORDNING, Statens offentlige utredningar, Stockholm 1956: 14, 15, 16 og 60; ialt ca. 1380 sider.

2 er gengivet den svenske finansministers direktiver til kommissionen, medens der i afdeling 3 er redegjort for kommissionens virksomhed i forbindelse med fastsættelsen af de enkelte toldsats; for dens samarbejde med det svenske næringslivs organisationer gennem sagkyndige industri- og handelsfolks medlemskab af kommissionen; for industriens deltagelse i indsamlingen af det statistiske materiale, der har dannet grundlag for beregningen af højden af den nuværende brutto- og nettotoldbeskyttelse samt af normaltoldsatser (jfr. senere) samt for kommissionens forhandlinger branche for branche med repræsentanter fra næringslivet (de såkaldte »hearings«).

I den følgende afdeling 4 er givet en meget indgående beskrivelse af den toldnomenklatur, Bruxelles-nomenklaturen, hvorpå kommissionens toldlovsforslag er baseret (og hvorpå iøvrigt også planerne om et fælles nordisk varemarked, det vest-europæiske frihandelsområde samt fællesmarkedet mellem »de seks« er baseret). Kommissionen peger på nogle af de ulemper, som anvendelsen af en international nomenklatur som Bruxelles-nomenklaturen fører med sig. Krav fra de enkelte lande bevirker således let, at nomenklaturen bliver for vidtløftig i forhold til det enkelte lands behov for toldopdelinger (som nævnt indeholder Bruxelles-nomenklaturen ca. 1100 basispositioner, medens den i dag i Sverige gældende tarif kun indeholder 576 basispositioner). Hertil kommer, at en opdeling i Bruxelles-nomenklaturen af et bestemt vareområde på forskellige positioner kan være sket ud fra helt andre principper (f. eks. ud fra rent systematiske overvejelser eller efter visse landes ønske) end dem, der i et bestemt land er afgørende for differentieringen af toldbeskyttelsen, hvorfor det kan blive nødvendigt for det pågældende land at foretage underopdelinger af basispositionerne, hvorved toldtariffen kompliceres mere, end hvad der ville være blevet tilfældet, såfremt landet havde haft frie hænder ved udformningen af basispositionerne. Ulemper af denne art vil dog blive mindre, såfremt man anvender værditoldsatser og må under alle omstændigheder betragtes som ubetydelige sammenlignet med de fordele, som vil være forbundet med, at et større antal lande tiltræder konventionen angående nomenklatur for klassificering af varer i toldtarifferne, hvortil Bruxelles-nomenklaturen udgør et bilag.

Den væsentligste ulempe ved anvendelsen af Bruxelles-nomenklaturen fremkommer imidlertid, såfremt et land ønsker at basere sine handelsstatistiske oplysninger på toldtariffen, hvilket i hvert fald, for så vidt angår den tekniske indsamling, er det normale. I Bruxelles-nomenklaturen er varerne grupperet i afdelinger, kapitler og basispositioner med henblik på dens toldadministrative formål, og nomenklaturen følger i stor udstrækning det såkaldte vertikale klassificeringsprincip, hvilket indebærer, at varer af samme udgangsmateriale uanset bearbejdningsgraden sammenføres i et kapitel, medens opdelingen inden for kapitlet sker efter varernes bearbejdningsgrad, funktion etc. Herved kommer Bruxelles-nomenklaturen til at stå i modsætning til den i de fleste lande til økonomisk-statistiske formål anvendte Standard International Trade Classification (SITC), der bygger på det såkaldte horisontale klassificeringsprincip, d. v. s. at der under en hovedgruppe (section) er sammenført varer af hovedsagelig samme bearbejdningsgrad, mens underopdelingerne (divisions) er foretaget efter varernes udgangsmateriale. Da de mindste enheder (positionerne) i Bruxelles-nomenklaturen kun i begrænset omfang svarer til de mindste enheder (items) i SITC, har det været nødvendigt at udarbejde en nøgle mellem de to systemer, hvilket har bevirket, at man for at opnå tilpasning til SITC har været nødsaget til at opdele et stort antal Bruxelles-positioner. Ud fra et økonomisk-statistisk synspunkt må det beklages, at arbejdet på Bruxelles-nomen-

klaturen og arbejdet på SITC inden for FN ikke er blevet samordnet bedre, således at betydelige omkostninger for lande, der har eller vil antage Bruxelles-nomenklaturen som toldnomenklatur, og som derudover ønsker at præsentere sin udenrigshandelsstatistik på SITC, kunne være undgået.

På basis af kommissionens direktiv om, at det ved udformningen af den nye toldtarif bør overvejes, om en større anvendelse af værditoldsatser kunne give en mere hensigtsmæssig udformning af det svenske toldsystem, er i afdeling 5 foretaget en analyse af fordele og ulemper ved anvendelse af henholdsvis vægt- og værditoldsatser. Spørgsmålet analyseres fra forskelligt interessehold (udfra et næringspolitisk, et statsfinansielt og et handelspolitisk synspunkt samt udfra et konsument- og anvendelighedssynspunkt), og kommissionen konkluderer, at den jævne afvejning mellem de forskellige varegrupper og den smidigere tilpasning af toldniveauet til skiftende priser, som værditoldsatserne indebærer, er så stor en fordel, at man må anbefale en overgang til større anvendelse af disse. Tillige peges der på, at den stadige udvikling i og specialisering af vareproduktionen ved anvendelse af specifikke toldsatser ville kræve en stadig forøget differentiering af toldsatserne, som ville blive vanskelig at administrere samt på, at mange andre lande — f. eks. Vesttyskland, Italien og Frankrig — er gået over fra specifikke toldsatser til værditoldsatser, hvilket alt sammen taler for anvendelse af de sidstnævnte også i Sverige. De ulemper, der set udfra et kontrolmæssigt synspunkt er forbundet med anvendelsen af værditoldsatser i en toldtarif, mener kommissionen, kan minimaliseres gennem en passende definition af toldberegningens værdi samt ved at give toldmyndighederne tilstrækkelige beføjelser og ressourcer til at udøve en effektiv kontrol med angivelsen af værdien til toldberegning.

I afdeling 6 (»Tullskyddets höjd och avvägning«) diskuteres indledningsvis forskellige metoder til beregning af toldniveauet (hvorved forstås toldsatsernes gennemsnitlige højde i en vis branche eller i et vist land). Ved den af kommissionen foretagne sammenligning af det svenske toldniveau beregnet henholdsvis på basis af de i dag i Sverige gældende toldsatser og på basis af toldkommissionens forslag er der anvendt en beregning af toldniveauet på grundlag af forbruget (produktion + import ÷ eksport). — Fremgangsmåden ved denne beregning er, at landets produktion, import og eksport fordeles på toldpositioner, hvorefter toldniveauet beregnes ved at summere de for hver enkelt toldposition på basis af konsumet »beregnete toldindtægter« og derefter sætte denne størrelse i forhold til det samlede forbrug. Heroverfor står den mere gængse beregning af toldniveauet på den faktiske import, hvorefter toldniveauet udtrykkes ved den totale toldindtægt sat i forhold til enten den samlede importværdi eller værdien af importen af toldpligtige varer. Motiveringen for at anvende forbruget i stedet for den faktiske import, der normalt anvendes ved sådanne beregninger, er, at selve toldsystemets struktur påvirker importens sammensætning, hvilket bevirker, at det på basis af den faktiske import beregnede toldniveau bliver for lavt (for 1950 er toldniveauet i Sverige beregnet på den faktiske import 9,1 pct. mod 12,9 pct. beregnet på forbruget).

En beregning af toldniveauet på grundlag af forbruget anses derfor for teoretisk mest korrekt. Toldniveauberegninger på basis af den faktiske import kan dog, hvor det drejer sig om at sammenligne et lands toldniveau på forskellige tidspunkter, mellem hvilke væsentlige toldændringer ikke har fundet sted, anses at give en relativt god beskrivelse af toldniveauets højde. Men medens det er relativt let at skaffe de til beregningen af toldniveauet på basis af den faktiske import relevante talstørrelser, nemlig importmængden og -værdien fordelt på toldpositioner samt

toldindtægterne for hver toldposition, kræver en beregning af toldniveauet på basis af forbruget en opgørelse af både produktion, import og eksport fordelt på toldpositioner. Import og eksport lader sig nogenlunde let fordele på toldpositioner. Men i de fleste tilfælde vil det volde store vanskeligheder at fordele produktionen på toldpositioner, idet produktionsstatistikken som oftest ikke er opbygget på samme nomenklatur som handelsstatistikken og navnlig ikke altid indeholder så fyldige oplysninger om mængde og værdi for hver enkelt varekategori som handelsstatistikken. Hertil kommer så, at det er nødvendigt, men meget vanskeligt at eliminere de dobbeltregninger, produktionsstatistikken rummer. — For Danmarks vedkommende måtte man vist erkende, at det med de nuværende oplysninger i produktionsstatistikken ikke ville være muligt at beregne noget toldniveau på basis af forbruget.

I det efterfølgende afsnit om »Tullarnas roll i samhällsekonomin« gennemgår kommissionen meget udførligt nogle af de argumenter, der må tillægges og som i tidens løb er blevet tillagt vægt ved en bedømmelse af toldsatsernes betydning i samfundsøkonomisk henseende. Kommissionen diskuterer bl. a. told anvendt som opdragelsestold, told som middel til forbedring af et lands bytteforhold over for udlandet, anvendelse af told udfra et beredskabssynspunkt, anvendelse af told udfra sociale hensyn (f. eks. for at opretholde beskæftigelsen eller et rimeligt lønniveau inden for en bestemt branche), anvendelse af told udfra ønsker om at fremme en vis differentiering af et lands næringsliv for herigennem at gøre næringslivet mindre følsomt over for konjunktursvingninger samt anvendelse af told som handelspolitisk våben og som værn mod dumping.

I afsnittet om »Principerna för tulltaxarevisionen« fremhæves, at kommissionen har holdt sig nøje til direktivet om, at toldrevisionen ikke bør sigte mod nogen generel forhøjelse af det nugældende svenske toldniveau. Kommissionen har derimod følt sig frit stillet ved fastsættelsen af de kriterier, der har dannet basis for afvejelsen af toldbeskyttelsen mellem forskellige varearter og produktionsgrene.

Nedenfor er gengivet et uddrag af en oversigt i betænkningen over toldniveauet for toldbelagte industrivarer i almindelighed (de anførte værdier er 1950-tal omregnet til prisniveauet i 1954). Den af kommissionsflertallet fremførte påstand om, at toldlovsforslaget ikke bevirker nogen ændring i det bestående toldniveau støttes herigennem, idet det på forbruget beregnede toldniveau efter forslaget ligger på 11,0 pct., medens toldniveauet beregnet på de nugældende toldsatser ligger på 10,8 pct.

	Værdi incl. told mill. s. kr.	Toldbeløb og incidenser					
		gældende		normal ¹		forslag	
		mill. s. kr.	pct.	mill. s. kr.	pct.	mill. s. kr.	pct.
Produktion	8913	915	11,4	920	11,5	856	10,7
Import	3465	255	7,9	369	11,5	350	10,9
Forbrug	11338	1108	10,8	1207	11,8	1125	11,0

1. Dette udtryk forklares nærmere i den efterfølgende tekst.

Ved afvejningen af toldsatserne for de enkelte varearter har kommissionen taget sit udgangspunkt i den betragtning, at den produktion, som udfra samfundsøkonomiske principper bør støttes, er den produktion, der har det mindste behov for toldbeskyttelse, og at alle varearter derfor principielt bør belægges med lige høj told, hvorved de produktionsgrene vil blive bevaret (eller etableret), der har de bedste naturlige forudsætninger, medens de produktionsgrene, der har ringere

naturlige forudsætninger og som følge heraf behøver en højere toldbeskyttelse for at bestå, automatisk vil falde bort (eller ikke blive etableret). Kommissionen har dog for at undgå en altfor radikal omlægning af det svenske næringsliv modificeret den omtalte fremgangsmåde ved i det store og hele ikke at ville indføre told på tidligere toldfri varearter. Dette betyder imidlertid, at man med een og samme toldsats på alle de resterende varearter ikke kan opnå den ønskede ensartede beskyttelse for disse varearter, idet producenterne må affinde sig med forskellig toldbelastning på de anvendte materialer. En ensartet beskyttelse for alle toldpligtige varearter kan imidlertid opnås ved en i forhold til fremstillingsomkostningerne (forædlingsværdien) lige høj nettobeskyttelse på alle varearter.

Disse betragtninger har bevirket, at kommissionen som udgangspunkt ved afvejningen af toldbeskyttelsen for de forskellige varearter arbejder med såkaldte »normaltoldsatser«, der er konstrueret således, at de for hver vareart indeholder dels kompensation for eventuel told på råvarer og halvfabrikata og dels en nettobeskyttelse på 13 pct. af forædlingsværdien. De 13 pct. (normalbeskyttelseskoefficienten) er fastsat således, at normaltoldsatserne for de i Sverige for tiden toldbelagte varearter (med visse undtagelser) totalt set giver et uændret toldniveau.

Bortset fra at den af kommissionen benyttede normaltoldsatsmetode synes at medføre, at fordelingen af toldbeskyttelsen inden for den toldbelagte varesektor nærmest reduceres til et regnestykke, er det svært at forstå den af kommissionen — i hvert fald i teorien — indtagne stilling til toldspørgsmålet. Baggrunden for anvendelse af told er jo, at en produktion, som det er ønskværdigt eller påkrævet at opretholde, for sin eksistens kræver en særlig beskyttelse. Det er således visse næringsgrenes behov for told, der må være det primære, og da tolden for disse næringsgrene betragtes som kompensation for, at disse har ringere forudsætninger end andre næringsgrene, må afvejningen af toldbeskyttelsen (under hensyntagen til forbrugerinteresser) indebære en vurdering af behovet for og størrelsen af en sådan kompensation. Det skal dog indrømmes, at normaltoldsatsen for kommissionen først og fremmest har været en praktisk tommelfingerregel til at skaffe holdpunkter for den videre vurdering af en toldsats højde, og at samfundsmæssige hensyn, som f. eks. sociale, økonomiske, beredskabsmæssige etc., har været afgørende for, om normaltoldsatsen i det enkelte tilfælde er blevet justeret opad eller nedad eller er faldet sammen med kommissionens endelige forslag. En gennemgang af betænkningens del II viser således, at kommissionen kun i mindre omfang for de enkelte varearter har foreslået toldsatser, der helt svarer til de beregnede normaltoldsatser.

Herudover kan der mod anvendelse af normaltoldmetoden anføres, at denne i sig selv er protektionistisk, idet man ved anvendelse af metoden går ud fra, at alle varer i princippet skal toldbelægges, samt — hvad kommissionen også er inde på — at metoden begunstiger mindre effektive brancher på de effektivt arbejdendes bekostning, idet de førstnævntes forædlingsomkostninger normalt vil være højere, end de ville have været ved en rationel produktion, hvilket igen bevirker en tilsvarende forøgelse af normaltoldsatsen. Endvidere vil det faktum, at virksomhedernes fortjeneste medtages under forædlingsomkostningerne ved beregningen af normaltoldsatserne, bevirke, at de brancher begunstiges, der på grund af f. eks. monopolistiske udbudsforhold kan udvise store fortjenester.

I afdeling 7, der behandler »Statsfinansiella synpunkter«, fremhæves Sveriges toldindtægters relativt synkende andel af statens totale indkomster, nemlig fra i 1886/90 at have udgjort ca. 40 pct. heraf til i 1954 kun at udgøre ca. 6 pct. (en tilsvarende udvikling har gjort sig gældende i de fleste andre lande). Videre an-

fores, at den absolutte stigning i toldindtægterne i de sidste 100 år kun i ringe omfang skyldes forhøjelser af toldsatser, men overvejende den store stigning i importen, der har fundet sted i dette tidsrum. I forbindelse med en diskussion af grænsedragningen mellem finanstoldsatser og beskyttelsestoldsatser peges på, hvorledes statsindtægterne på basis af finanstoldsatserne fra i 1912/14 at have udgjort ca. 32 pct. af de samlede svenske toldindtægter i 1952 var sunket til kun at udgøre ca. 15 pct. — en udvikling, der forklares ved, at finanstoldsatserne i højere grad end beskyttelsestoldsatserne har været specifikke toldsatser. Kommissionen har på baggrund af toldindtægternes faldende andel af statsindtægterne ved udformningen af toldlovsforslaget overhovedet ikke ladet fiskale synspunkter påvirke afvejningen af de toldsatser, der har næringspolitisk funktion, og har iøvrigt med nogle få undtagelser ladet de i dag i Sverige eksisterende finanstoldsatser indgå uændret i toldlovsforslaget. — Det havde måske været en fordel, hvis kommissionen havde foreslået disse satser afskaffet og i stedet foreslået de pågældende varearter belagt med specielle forbrugsafgifter for ikke at reducere statens indtægter.

I afdeling 8 og 9 behandler kommissionen ganske kort toldlovsforslaget set i relation til henholdsvis GATT og den svenske landbrugspolitik, medens afdeling 10 rummer nogle betragtninger over kravet om toldbeskyttelse udfra beredskabs-synspunkter.

Endelig har de af kommissionens medlemmer, der har været uenig med dennes flertal på et eller flere punkter, fremsat reservationer i betænkningens sidste afsnit. Disse udtalelser, som for de flestes vedkommende gennem den anvendte argumentation og den indsigt i toldproblemer, de afslører, virkelig er interessant læsestof, giver så godt som alle udtryk for den opfattelse, at det af kommissionsflertallet fremsatte toldlovsforslag er protektionistisk og betyder en forhøjelse af det svenske toldniveau; reservationerne behandler i øvrigt kritisk såvel de i betænkningen af kommissionsflertallet fremsatte generelle synspunkter som de foreslåede toldsatser.

Som et appendix til kommissionens betænkning er vedføjet en af professor *Ingvor Svennilson* og fil. kand. *Kurt Savosnick* udarbejdet afhandling om »Tullar vid full sysselsättning«. I afhandlingen søges med udgangspunkt i de på markedet eksisterende prisdannelsesformer og under forudsætning af fuld beskæftigelse visse principper for toldpolitikken belyst. I modsætning til traditionel teori har forfatterne lagt vægt på at behandle spørgsmålet om den internationale arbejdsdeling udfra et nationalt synspunkt, således forstået, at det undersøges, hvorledes Sverige skal indrette sin arbejdsdeling med udlandet under forudsætning af givne forhold på verdensmarkedet. Afhandlingens opgave bliver herved at undersøge, hvorledes gennemførelsen af en toldændring påvirker Sveriges prisniveau, dets import samt den svenske produktions struktur.

Undersøgelsen er tilrettelagt således, at der indledes med en analyse af de økonomiske virkninger af en ændring i toldstrukturen i det simple tilfælde, hvor en toldændring finder sted inden for en sektor, der er så lille i forhold til den samlede produktion, import eller det samlede forbrug, at der kan ses bort fra virkningerne på den almindelige indkomstdannelse i samfundet. Analysen er under forudsætning af varierende markedsformer og med anvendelse af de fra prislæren kendte diagrammer foretaget i afhandlingens to første afsnit: »Synpunkter på tullarnas differentiering« og »Om tullnivå och tullstruktur«. Denne analyseform kan imidlertid kun anvendes under forudsætning af små isolerede ændringer i toldstrukturen. Ved relativt store ændringer i toldstrukturen eller ved en generel

forhøjelse af toldniveauet bliver problemet, hvorledes toldforhøjelsen ændrer anvendelsen af de i landet eksisterende produktive ressourcer samt, hvorledes disse ændringer påvirkes af almindelige indkomstforandringer. Til belysning heraf bliver det nødvendigt at undersøge virkningerne af toldforhøjelsen for den del af den importkonkurrerende sektor, der har fået forøget beskyttelse, for den del der har fået forringet beskyttelse, for den rene hjemmemarkedssektor samt for eksportsektoren. En analyse under disse betingelser er foretaget i afhandlingens sidste afsnit: »Om virkningarna av en allmän tullhöjning«.

Forfatterne når til den i og for sig ikke overraskende konklusion vedrørende de behandlede problemer, at der ikke findes noget entydigt svar på toldens virkninger på import, produktion og prisniveau. De konklusioner, der specielt kan drages under de forenkede forudsætninger om fri konkurrence, der sædvanligvis ligger til grund for tolddiskussionen, kan ikke overføres til alle andre forekommende markedsformer. Toldargumenter, der kan indrømmes nogen betydning på visse vareområder, kan ikke tilpasses andre tilfælde. Herudfra må det derfor kunne slutes, at de toldpolitiske afgørelser for hver enkelt vareart bør baseres på en meget indgående analyse af hver enkelt varearts markedsform.

*

Det af den svenske toldkommission udarbejdede forslag til en revision af den svenske toldforordning og den dertil knyttede toldtarif har været genstand for en ejendommelig skæbne. Da man ikke fra svensk side i 1956 ville foregribe det ligeledes på Bruxelles-nomenklaturen baserede forslag til en fælles nordisk toldtarif (omfattende ca. 80 pct. af den nordiske samhandel i 1955), som nu er offentliggjort af det nordiske økonomiske samarbejdsudvalg, besluttede den svenske regering sig til ikke at forelægge toldkommissionens forslag i den svenske rigsdag i 1957. Imidlertid har man ved de nordiske forhandlinger vedrørende fastsættelse af de fælles ydre toldsats i meget stort omfang anvendt de af den svenske toldkommission for de enkelte positioner i Bruxelles-nomenklaturen foreslåede toldsats som udgangspunkt for forhandlingerne. Og i et ikke ringe omfang har nødvendigheden af at basere det nordiske toldlovsforslag på et kompromis mellem de fire deltagende landes interesser bevirket, at de af den svenske toldkommission foreslåede toldsats for de enkelte positioner er indgået i det nordiske økonomiske samarbejdsudvalgs forslag til en fælles nordisk toldtarif.

På basis af toldkommissionens betænkning er der i marts måned 1958 i den svenske rigsdag blevet forelagt en proposition (et digert værk på ca. 800 sider) til en ny svensk toldlov. Om indholdet af denne proposition er det på nærværende tidspunkt ikke muligt at give fyldige oplysninger, men af avisreferater m. m. kan der dog udledes, at det i propositionen er foreholdt, at den svenske toldlovsrevision ud over at tilstræbe en udjævning af toldbeskyttelsen mellem forskellige varearter og produktionsgrene bør betragtes som en svensk forberedelse til det planlagte nordiske økonomiske samarbejde, hvorfor det oven for nævnte forslag til en fælles nordisk toldlov er indgået i overvejelserne ved udarbejdelsen af propositionen (således er f. eks. de fleste toldsats i det svenske toldforslag for halvfabrikan af jern og stål, for jern- og metalvarer, for maskiner, for rene kemikalier og for kemisk-tekniske varer i overensstemmelse med toldsatsene i det nordiske toldforslag).

Endvidere er der ved udarbejdelsen af propositionen taget hensyn til muligheden for etablering af et vesteuropæisk frihandelsområde med svensk deltagelse, hvorfor der ikke i propositionen visse steder foreslås så lave toldsats, som ellers

ville være opportunt, idet man ønsker at yde den svenske industri en beskyttelse i en eventuel overgangsperiode i et frihandelsområde, inden for hvilken periode de svenske toldsatser skal aftrappes trinvist over for de øvrige deltagerlande i frihandelsområdet.

Endelig er der i propositionen i en del tilfælde taget hensyn til den kritik mod de af flertallet i toldkommissionen foreslåede toldsatser, som er blevet fremført af mindretallet i kommissionen og af industriens, handelens samt forbrugernes organisationer. Denne kritik har i reglen bevirket en nedsættelse af de af kommissionsflertallet foreslåede toldsatser.

*Erik Lyrtoft-Petersen.**

* Sekretær i Tolddepartementet.

EN SAMMENLIGNING MELLEM REALLØNNINGERNE I DE EUROPÆISKE FÆLLESMARKEDSLANDE

I drøftelserne omkring det europæiske fællesmarked og andre planer vedrørende ændringer af samhandelsstrukturen inden for Europa og Danmarks eventuelle stillingtagen hertil må dokumentarisk materiale baseret på grundige undersøgelser af forholdene modtages med særlig interesse. Et sådant materiale foreligger i den af den europæiske kul- og stålunion — hvis medlemslande er de samme, som dem der for nærværende er tilsluttet traktaten om det europæiske fællesmarked — udsendte statistiske redegørelse: *Die Arbeitereinkommen der Industrien der Gemeinschaft im Realvergleich*. (Europäische Gemeinschaft für Kohle und Stahl, Luxemburg 1956, 153 sider).

Eksperter fra Belgien, Frankrig, Holland, Italien, Luxemburg og Tyskland redegør her for en indgående analyse af realårsindkomsterne i 1954 i stenkul- og malmbjergværkerne og stålindustrien i de 6 lande (samt særskilt for Saarområdet). Udgangspunktet er arbejdernes nettoindkomst defineret som den egentlige arbejdsfortjeneste + betaling for ferie- og fridage + naturalydelser + familietilskud og lignende + sociale ydelser ÷ arbejdsgiveres og arbejderes bidrag til socialforsikringen og ÷ arbejdernes skat af deres løn. Realfortjenesten skulle da være denne indkomst sat i forhold til købekraften.

For at kunne måle indkomstens købekraft må man finde et udtryk for forbrugsudgiftsparitet. Spørgsmålet herom diskuteres udførligt (sammenlign herved den diskussion om lignende spørgsmål, som er anført i de nordiske statistiske eksperters betænkning: »Levnadskostnader och reallöner i de nordiska huvudstäderna«, Stockholm 1954 — omtalt i Nationaløkonomisk Tidsskrift 1955, side 87—90).

Man har arbejdet henimod problemets løsning ved at definere en forbrugssammensætning for hvert af de omhandlede lande for derefter at undersøge, hvad hvert af disse budgetter ville koste i de andre lande. (I almindelighed vil det være således, at det i landet A almindelige forbrug vil koste mere i landet B, end det gør »hjemme«, og omvendt, at landet B's almindelige forbrugssammensætning bliver dyrere at opretholde i landet A, end den er i landet B selv; men forskellen behøver ikke at være lige stor ved overgang fra A til B som ved overgang fra B til A). Når man har fundet relationerne, undersøger man, i hvor høj grad lønnen i de omhandlede lande strækker til at købe det ønskede forbrug. Man får således et tal for, i hvilken grad arbejdslønnen f. eks. i Tyskland kan købe det belgiske forbrug, et andet for, hvorvidt arbejdslønnen i Belgien kan købe det tyske forbrug o. s. v. Medregnes, i hvilken grad arbejdslønnen i hvert af landene kan købe